

FREDNINGSVÆRDI ER

CLAUSENS PAKHUS, NYSTED

GULDBORGSUND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	21.10.2010
Besigtiget af:	Maria Wedel Gjelstrup
Journalnummer:	2010.7.82.07/376-0001
Kommune:	Guldborgsund Kommune
Adresse:	Adelgade 11, 4880 Nysted
Betegnelse:	Clausens Pakhus
Fredningsår:	1954. Udv. 1984
Omfang:	<i>"Pakhuset mod Adelgade ""Clausens Pakhus"" (1807) samt det fritliggende pakhus ""Bønnelyches Pakhus"" (1851)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Clausens pakhuset er en del af Adelgade, men ligger frit til alle sider, og er en af de største bygninger i gaden.

Pakhuset i 16 fag og to etager er udført i bindingsværk med undtagelse af langsiderne i underetagen, som er grundmuret. Pakhusets er over facaden dækket af et højt tegltag med $\frac{3}{4}$ hvalm.

Clausens Pakhuset står på en høj kampestenssokkel, der er tjæret sort ligesom alt tømmeret i bindingsværket, alle luger og skodder. Murværket og tavlene er kalket i en varm gul farve, der med tiden er falmet. Den grundmurede del har vinduesåbninger med fladbuede stik og nyere gråmalede vinduer med buet overkarm. Døråbningerne har ligeledes buede stik og nye døre. De gamle porte er bevarede som skodder udvendigt. Foran den nordlige dør, på facaden mod gaden, ligger tre granittrin.

Bindingsværket har skråstivere i hjørnefagene, mens de øvrige fag har en dok i såvel over- som undertavl, og alle fag har løsholter. Begge langsiders bindingsværksdel på overetagen har vinduesåbninger placeret i hvert andet fag med de gamle sorte lemme bevaret som skodder.

I gavlene, der er bindingsværk i hele højden, findes der mange sorte lemme placeret i forskellige tavlsymmetrisk over midterstolpen. Alle lemme er holdt lukkede, med undtagelse af sydgavlens underetage hvor der findes en nyere tofløjet glasdør med fransk altan. De gamle revledøre er her også bevaret som skodder.

Taget er et teglhængt halvvalmet heltag med et mindre udhæng over synlige skalke. På begge sider af taget findes fem små støbejerns vinduer.

Ved nordgavlen er tilbygget en grundmuret lude med tjæret halvtag i pap.

Indvendigt findes i begge gavle nyere trapper, der fører op til første sal. Ellers står pakhuset med store åbne rum med synlig konstruktion af søjle-bjælke-kopbånd.

Pakhuset er i dag indrettet til bibliotek i underetagen og galleri på første sal. Den lille lude mod nord er indrettet med toiletter.

— BYGNINGSHISTORIE

Pakhuset er opført i 1807 af købmand Peter G. Clausen som kornmagasin.

Oprindeligt var det udført helt i bindingsværk, men kort før 1847 blev langsiderne i underetagen omsat i grundmur og forsynet med støbejernsluger.

— KILDER

Huse i Nysted, Nysted bevarelsesforening, revideret udgave 2008.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Clausens Pakhus dominerer indkørslen til byen fra den nordlige del af Adelgade. Bygningen skiller sig ud fra de andre bygninger i gaden, med sit store volumen og kraftige konstruktion, som giver bygningen tyngde i byen. Fordi pakhuset ligger fri er det muligt at beskue bygningen fra alle vinkler.

Pakhuset står på en flade af brosten hele vejen rundt, det virker som en base, der holder facaderne fra at stå ned på den hårde asfalt.

Clausens Pakhus har både en visuel forbindelse og en direkte sti til Bønnelyches Pakhus fra det sydvestlige hjørne, hvilket får de to pakhuse til naturligt at hænger sammen.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Clausens Pakhus er en del af det tidligere store kompleks af købmandsgård og pakhuse, som de rigeste købmænd i Nysted ejede. Pakhusets fri beliggenhed har været vigtig ved lastningen fra alle sider. Funktionen som pakhus er stadig meget nem at aflæse i den simple facadeopbygning, og ved de mange gamle luger hvor man har lastet korn ind og ud.

Indvendigt knytter værdierne sig til den stadig synlige konstruktion, der viser at bygningen har kunnet bære store mængder korn.

På de gamle porte, der er bevaret uden på de nye glasdøre, viser de gamle kraftige låse, at pakhusets indhold var værdifuldt og skulle sikres.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

De arkitektoniske værdier findes først og fremmest i facadens opbygning, og stærke konstruktive udtryk. Facadens proportionering fremstår harmonisk, og specielt harmonisk er sammenhængen mellem gavle og facader som ved proportioner og materialer samler bygningen til en massiv form. Facadernes gentagelser og taktfaste rytme er ligeledes med til at give bygningen et samlet udtryk.

De arkitektoniske værdier knytter sig særligt til en streng pragmatisme, der både ses på facadens løsning og ved de store åbne rum indvendigt, hvor man opfatter konstruktionerne og opnår gennemlyste rum.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

De bærende fredningsværdiger knytter sig til den originale materialeholdning, specielt på facaderne med den synlige konstruktion og de mange luger i gavlene. Endvidere til de bevarede luger foran de nyere vinduer og døre, den kraftige sokkel og tagets store ubrudte flade.

Indvendt knytter de bærende fredningsværdier sig til de synlige konstruktioner, de store åbne rum, og originale materialer.

— ANBEFALINGER

Sokkel og træværk trænger til tjære.